

skriftligt til voldgiftsretten, jf. art. 13, stk. 2. Medmindre voldgiftsdommeren frivilligt viger sædet, eller den anden part erklærer sig enig i indsigelsen, afgør voldgiftsretten spørgsmålet. Tages indsigelsen ikke til følge, kan spørgsmålet indbringes for domstolene inden 30 dage efter, at parten modtog afgørelsen om, at indsigelsen ikke tages til følge, jf. modellovens art. 13, stk. 3. Domstolens afgørelse kan ikke appelleres. Mens spørgsmålet verserer for domstolene, kan voldgiftsretten, herunder den voldgiftsdommer, mod hvem der er rejst indsigelse, fortsætte med voldgiftssagen og i givet fald afsige kendelse.

Modellovens art. 14 og 15 indeholder bestemmelser om ophør mv. af hvervet som voldgiftsdommer, og om hvordan en ny voldgiftsdommer i givet fald udpeges. I begge tilfælde kan parterne anmode domstolene om at afgøre spørgsmålet, hvis de ikke kan blive enige.

3.1.3.5. Voldgiftsrettens kompetence er reguleret i modellovens kapitel IV. Art. 16 fastslår princippet om voldgiftsrettens kompetence til at afgøre sin kompetence, mens art. 17 giver voldgiftsretten mulighed for at iværksætte foreløbige retsmidler.

Ifølge modellovens art. 16, stk. 1, afgør voldgiftsretten spørgsmål om sin kompetence, herunder indsigelser mod voldgiftsaftalens eksistens og gyldighed. I den forbindelse anses en voldgiftsklausul, der udgør en del af en kontrakt, for en selvstændig aftale uafhængig af kontraktens øvrige dele. Endvidere er det bestemt, at voldgiftsrettens afgørelse om, at kontrakten er ugyldig, ikke i sig selv indebærer voldgiftsaftalens ugyldighed. Hermed er den såkaldte separabilitetsdoktrin («Doctrine of Separability») fastslået udtrykkeligt i modelloven.

Modellovens art. 16, stk. 2, regulerer fremgangsmåden for fremsættelse af indsigelser mod voldgiftsrettens kompetence. En indsigelse om, at voldgiftsretten ikke har kompetence til at behandle sagen, skal rejses senest ved indgivelse af svarskrift. En part udelukkes ikke fra at gøre indsigelse mod voldgiftsrettens kompetence ved at udpege eller deltage i udpegelsen af en voldgiftsdommer. En indsigelse mod, at voldgiftsretten overskrider sin kompetence, skal rejses, så snart det spørgsmål, som hævdes at ligge uden for voldgiftsrettens kompetence, rejses under voldgiftssagen. Voldgiftsretten kan dog i begge tilfælde tillade, at indsigelsen fremsættes senere, hvis forsinkelsen er undskyldelig.

Voldgiftsretten kan afgøre indsigelser mod sin kompetence enten ved en særskilt afgørelse eller i voldgiftskendelsen om sagens realitet, jf. art. 16, stk.

3. Hvis voldgiftsretten som et præjudicielt spørgsmål afgør, at den har kompetence, kan hver part inden 30 dage efter at have modtaget meddelelse om afgørelsen indbringe spørgsmålet for domstolene. Domstolens afgørelse kan ikke appelleres. Mens spørgsmålet verserer for domstolene, kan voldgiftsretten fortsætte med voldgiftssagen og i givet fald afsige kendelse.

Ifølge modellovens art. 17 kan voldgiftsretten, medmindre parterne har aftalt andet, på en parts begæring iværksætte foreløbige retsmidler. Voldgiftsretten kan endvidere anmode en part om at stille passende sikkerhed i forbindelse med et sådant retsskridt. Der er ikke i modelloven taget stilling til, om voldgiftsrettens afgørelse om foreløbige retsmidler kan fuldbyrdes af domstolene.

3.1.3.6. Modellovens kapitel V indeholder bestemmelser om voldgiftsrettens sagsbehandling. Bestemmelserne regulerer grundlæggende principper for sagsbehandlingen, hvordan voldgiftens sæde fastsættes, hvornår voldgiftssagen er indledt, sprog, skriftveksling, mundtlige og skriftlige forhandlinger, udeblivelse, brug af sagkyndige vidner samt domstolenes bistand til optagelse af bevis.

Der er særlig grund til at fremhæve modellovens art. 18, der fastslår det grundlæggende processuelle princip om ligebehandling af parterne. Efter bestemmelsen skal parterne behandles lige under voldgiftssagen og have fuld mulighed for at fremføre deres sag. Bestemmelsen kan ikke fraviges ved aftale.

Ifølge modellovens art. 19, stk. 1, kan parterne aftale, hvilke regler for sagsbehandlingen voldgiftsretten skal følge. Har parterne ikke indgået aftale herom, behandles sagen på den måde, som voldgiftsretten finder hensigtsmæssig, jf. stk. 2.

Parterne kan aftale voldgiftens sæde, og i mangel heraf fastsætter voldgiftsretten sit sæde under hensyn til sagens omstændigheder, herunder hvad der er bekvemt for parterne, jf. modellovens art. 20, stk. 1. Medmindre parterne har aftalt andet, kan voldgiftsretten uafhængig af sædet sættes på ethvert sted, som voldgiftsretten finder hensigtsmæssigt, jf. stk. 2.

Efter modellovens art. 21 er en voldgiftssag indledt den dag, hvor indklagede modtog klagerens anmodning om voldgift. Der stilles ikke formkrav til anmodningen. Bestemmelsen kan fraviges ved aftale.

Parterne kan aftale, hvilket eller hvilke sprog voldgiften skal anvende, og i mangel heraf afgør voldgiftsretten spørgsmålet, jf. modellovens art. 22, stk. 1. Medmindre andet fremgår af aftalen eller afgørelsen, skal det eller de pågældende sprog anvendes i parternes processkrifter, mundtlige forhandlinger og ken-